

Sygn. akt IV U 298/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Łożyńska - Motyka
Protokolant:	sekr. sądowy Dominika Orzepowska

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2017 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy T. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty rodzinnej na stałe

na skutek odwołania T. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 12 stycznia 2017 r. nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję o tyle, że przyznaje wnioskodawczyni rentę rodzinną do dnia 30 września 2018 r.,

II. w pozostałym zakresie oddala odwołanie.

SSO Beata Łożyńska - Motyka

Sygn. akt IV U 298/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 stycznia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., na podstawie przepisów art. 65, 70 i 73 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2016 r., poz. 887), przyznał T. D. prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu na okres od 1 grudnia 2016 r. do 30 września 2017 r.

Od powyższej decyzji T. D. wniosła odwołanie, domagając się zmiany zaskarżonej decyzji przez przyznanie jej prawa do renty rodzinnej na stałe.

Odwołująca się zarzuciła zaskarżonej decyzji naruszenie art. 70 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Zdaniem skarżącej skoro jej niezdolność powstała nie później niż w ciągu 5 lat od dnia śmierci męża, to brak jest podstaw, by uprawnienie to ograniczać w czasie.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o jego oddalenie, podnosząc że komisja lekarska orzeczeniem z 29 września 2016 r. uznała, iż odwołująca się jest okresowo częściowo niezdolna do pracy, z zaznaczeniem, że niezdolność istniała na dzień 1 lipca 2016 r. W tej sytuacji renta rodzinna została przyznana na okres wskazany w orzeczeniu komisji lekarskiej.

Sąd ustalił, co następuje:

T. D. urodziła się (...) Wymieniona pozostawała w związku małżeńskim z L. D., który zmarł 31 grudnia 2011 r.

W lipcu 2016 r. odwołująca się złożyła w ZUS wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Lekarz orzecznik po zbadaniu wnioskodawczynie rozpoznał u niej zaburzenia depresyjno-lękowe mieszane. Orzeczeniem z 15 września 2016 r. uznał skarżącą za częściowo niezdolną do pracy do 30 września 2017 r. Główny Lekarz Orzecznik zgłosił zarzut wadliwości orzeczenia, w związku z brakiem wskazania w orzeczeniu daty powstania niezdolności do pracy, wobec czego sprawa została przekazana do rozpatrzenia komisji lekarskiej ZUS. Komisja lekarska podtrzymała stanowisko lekarza orzecznika w zakresie istnienia okresowej częściowej niezdolności do pracy i jednocześnie wskazała, że niezdolność ta istniała na dzień 1 lipca 2017 r. Decyzją z 18 października 2016 r. (...) Oddział w O. przyznał odwołującej się rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 lipca 2016 r. do 30 września 2017 r. (dow: akta ZUS)

W dniu 16 grudnia 2016 r. ubezpieczona złożyła w ZUS wniosek o rentę rodzinną po zmarłym mężu. Zaskarżoną decyzją organ rentowy przyznał odwołującej się rentę rodzinną na okres od 1 grudnia 2016 r. do 30 września 2017 r. (dow: akta ZUS).

Celem ustalenia, czy odwołująca się jest trwale niezdolna do pracy Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych psychologa i psychiatry. Biegli po zbadaniu wnioskodawczynie, zapoznaniu się z dokumentacją medyczną oraz po przeprowadzeniu badań psychologicznych rozpoznali u skarżącej znaczącą deteriorację (obniżenie) funkcji intelektualnych do poziomu upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, znaczące osłabienie funkcji poznawczych o nieznannej etiologii, niemożliwą do oceny psychometrycznej psychopatologię osobowości, zaburzenia depresyjne- epizod umiarkowany. W świetle rozpoznanych schorzeń biegli uznali odwołującą się za częściowo niezdolną do pracy, okresowo do września 2018 r. Jak wskazali, znaczące obniżenie funkcjonowania poznawczego może być procesem wtórnym do depresji, jak również niezależnym od depresji procesem chorobowym. Nie można wykluczyć, że u wnioskodawczynie występuje nawracające zaburzenie depresyjne (choroba afektywna jednobiegunowa). Wskazują na to deklarowane przez ubezpieczoną okresy nawracającego obniżenia nastroju. Wykluczenie lub potwierdzenie tego wymaga dłuższej obserwacji i braku traumatycznych wydarzeń w życiu odwołującej się. Z tego względu zdaniem biegłych, oceniając aktualny stan zdrowia skarżącej, przewidywany czas trwania niezdolności do pracy, winien być przedłużony do września 2018 r. Rozpoznane zaburzenie, mimo swej przewlekłości, z całą pewnością nie jest zaburzeniem trwałym. Jak podkreślono, jest prawdopodobne, że w trakcie leczenia farmakologicznego i wsparcia społecznego, stan psychiczny odwołującej się i jej zdolność do pracy poprawią się. Biegli co do zasady podzielili orzeczenie komisji lekarskiej ZUS, za wyjątkiem przewidywanego czasu jej trwania. (dow: opinia biegłych k. 12 i 14).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest częściowo zasadne.

Zgodnie z przepisem art. 70 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

1. w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy albo

2. wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

Prawo do renty rodzinnej nabywa również wdowa, która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego śmierci lub od zaprzestania wychowywania osób wymienionych w ust. 1 pkt 2 (art. 70 ust. 2 cytowanej ustawy).

Nadto w myśl art. 12 cytowanej ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;

2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Niezdolność do pracy orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat, z zastrzeżeniem ust. 3. Niezdolność do pracy orzeka się na okres dłuższy niż 5 lat, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu (art. 13 ust. 1, 2 i 3)

Jak wynika z poczynionych przez Sąd ustaleń, mąż wnioskodawczynie zmarł 31 grudnia 2011 r., zaś skarżąca ukończyła 50 lat w dniu 1 stycznia 2017 r., a zatem po upływie 5 lat od daty śmierci swego męża. Wnioskodawczynie spełniła jednak warunki do renty rodzinnej, gdyż stała się niezdolna do pracy w ciągu 5 lat od dnia śmierci męża, co nie daje jeszcze podstaw do przyznania prawa do renty na stałe. O ile w przypadku wdowy, która w chwili śmierci męża lub w ciągu 5 lat od tej śmierci ukończyła 50 lat- prawo do renty rodzinnej przysługuje na stałe, o tyle w przypadku, gdy warunkiem przyznania renty jest istnienie niezdolności do pracy, o stałej rencie rodzinnej można mówić jedynie wówczas, gdy niezdolność ta ma charakter trwały.

Nie można podzielić poglądu ubezpieczonej, że ustawa o emeryturach i rentach nie ogranicza czasu przyznania renty rodzinnej do okresu niezdolności do pracy, a wystąpienie nawet czasowo takiej niezdolności, stanowi kryterium przyznania tego świadczenia bez ograniczenia terminem. Z przytoczonego wyżej przepisu art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. jednoznacznie wynika, na jakie okresy orzeka się o niezdolności do pracy. Przepis ten ma zastosowanie także w przypadku orzekania o niezdolności do pracy na potrzeby ustalenia prawa do renty rodzinnej, co pośrednio wynika także z przepisu art. 72 ustawy, który stanowi, że w razie ustania prawa do renty rodzinnej z powodu ustąpienia niezdolności do pracy stosuje się odpowiednio przepis art. 61. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 maja 2003 r., II UK 103/03 jeżeli przepis art. 72 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 1998 r. (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.) stanowi, że w razie ustania prawa do renty rodzinnej z powodu ustąpienia niezdolności do pracy stosuje się odpowiednio przepis art. 61 (który powoduje możliwość przywrócenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ponownie stanie się niezdolnym do pracy) to nie ulega wątpliwości, że ustawodawca przewiduje kontrolę utrzymywania się niezdolności do pracy u tych osób, które nabyły prawo do renty rodzinnej z uwagi na niezdolność do pracy i brak jest podstaw do wniosku, że renta rodzinna przyznana ze względu na niezdolność do pracy jest świadczeniem stałym. Stałość tego świadczenia występuje tylko wtedy, gdy jest ono przyznane, ze względu na ukończenie przez wdowę 50 lat - gdyż z oczywistych względów wiek ten się nie cofnie. Natomiast prawo do renty rodzinnej przyznane ze względu na wychowywanie dzieci wyekspiruje z ukończeniem przez dzieci stosownego wieku i nauki, chyba że wdowa w tym okresie ukończy 50 lat. Przeciwny wniosek prowadziłby do nieracjonalnej sytuacji, że kobieta, która owdowiała w

bardzo młodym wieku i nie posiadająca dzieci lecz niezdolna (okresowo - w chwili śmierci męża lub przed upływem 5 lat od jego śmierci) do pracy - nabyłaby z tytułu tej niezdolności prawo do renty, które nie podlegałoby wzruszeniu nawet w razie oczywistego odzyskania zdolności do pracy. (podobnie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 5 listopada 2014 r. ,III AUa 150/14)

Zasadnicze zatem znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miała opinia biegłych lekarzy. W opinii tej biegli wyraźnie i jednoznacznie wskazali, że występujące u odwołującej się schorzenia, choć przewlekłe, nie mają charakteru zaburzeń trwałych. Jest też prawdopodobne, że w trakcie leczenia farmakologicznego i wsparcia społecznego, stan psychiczny ubezpieczonej poprawi się. Oceniając jednak aktualny stan psychiczny skarżącej, biegli wskazali, że przewidywany czas trwania niezdolności do pracy jest dłuższy, aniżeli oceniła to komisja lekarska ZUS.

Sąd w pełni podzielił opinie biegłych. Sąd one bowiem rzeczowe i jednoznaczne. Biegli wnikliwie analizowali rozpoznane u wnioskodawczynie schorzenia. Udzielili odpowiedzi na postawione przez Sąd pytania. Stanowisko biegłych zawarte w opiniach jest należycie uzasadnione. Do powyższego dodać trzeba, że strony nie kwestionowały tych opinii.

Mając zatem powyższe na uwadze, Sąd w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję o tyle, że przyznał rentę rodzinną do dnia 30 września 2018 r. (pkt I wyroku)

Jednocześnie z uwagi na brak podstaw do przyznania renty rodzinnej na stałe, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

SSO B.Łożyńska-Motyka